

การพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวเชิงเกษตรบ้านบัวขุนจง
ตำบลบัวเขต อำเภอบัวเขต จังหวัดสุรินทร์*

The Potential Development of Agricultural Tourism
in Baan Bua Khun Jong Village, Buachet District, Surin*

หทัยชนก รัตนถาวรกิติ¹ ศิวพร พยัคนันท์² รุจิเรศ รุ่งสว่าง³

ฐานิดา สิทธิเสื่อ⁴ และคเชนทร์ วัฒนะโกศล⁵

Hathaichanok Rattanathawornkiti¹, Siwaporn Phayakkanant²,
Rujiret Rungsawang³, Thanida Sitthisua⁴ and Khachen Watthanakosol⁵

Received : November 23, 2022; Revised : December 31, 2022; Accepted : February 11, 2023

บทคัดย่อ (Abstract)

การวิจัยเรื่อง การพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวเชิงเกษตรบ้านบัวขุนจง ตำบลบัวเขต อำเภอบัวเขต จังหวัดสุรินทร์ มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาบริบทชุมชนและศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรของชุมชน 2) ประเมินศักยภาพเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงเกษตรของชุมชน 3) ศึกษาการพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวเชิงเกษตรของชุมชน การวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบผสมผสาน (Mix Methods Research) โดยใช้วิธีวิจัยเชิงปริมาณที่เก็บข้อมูลด้วยการใช้แบบสอบถาม ร่วมกับวิธีวิจัยเชิงคุณภาพเก็บข้อมูลโดยใช้การสำรวจ แบบสัมภาษณ์ การประชุมย่อย กับผู้นำชุมชนและคนในชุมชนที่มีส่วนเกี่ยวข้องโดยตรงกับการจัดการท่องเที่ยวเชิงเกษตร

จากการวิจัยพบว่า บ้านบัวขุนจง เป็นชุมชนที่มีการปลูกพืชผักอินทรีย์ มีการจัดการแปลงผักอินทรีย์ร่วมกันของคนในชุมชน และมีส่วนผลไม้มากของเกษตรกรในพื้นที่ ผลการประเมินศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร ใช้การประเมินศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรตามศักยภาพทั้ง 5 ด้าน พบว่า มีศักยภาพการท่องเที่ยวเชิงเกษตร ด้านสิ่งดึงดูดใจทางการท่องเที่ยว และด้านกิจกรรมการท่องเที่ยว ด้านศักยภาพผู้นำเที่ยว ด้านการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก

¹⁻⁵คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์; Faculty of Management Science, Surindra Rajabhat University, Thailand; e-mail : Hathaichanok@srur.ac.th

*DOI : <https://doi.org/10.14456/jlgisrru.2023.1>

ตามลำดับ การพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวเชิงเกษตร บ้านบัวขุนจง ตำบลบัวเขต อำเภอบัวเขต จังหวัดสุรินทร์ มีแนวทาง ดังนี้ 1) พัฒนากิจกรรมท่องเที่ยวเชิงเกษตร โดยจัดเป็นฐานกิจกรรมการท่องเที่ยว ฐานกิจกรรมการปลูกพืชเศรษฐกิจและสมุนไพรท้องถิ่น ฐานกิจกรรมการชมสวนผลไม้ อินทรี และฐานกิจกรรมการทำอาหารจากวัตถุดิบท้องถิ่น และนำกิจกรรมการท่องเที่ยวมาพัฒนาเป็นโปรแกรมการท่องเที่ยวที่ตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยว 2) เสริมศักยภาพของคนในชุมชนให้มีความรู้และทักษะในด้านการบริหารและการจัดการกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงเกษตร 3) สร้างการมีส่วนร่วมของคนในชุมชนและภาคีเครือข่าย เพื่อให้เกิดการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงเกษตรที่เป็นประโยชน์ต่อคนในชุมชนต่อไป

คำสำคัญ (Keywords) : การพัฒนาศักยภาพ, ศักยภาพการท่องเที่ยว, การท่องเที่ยวเชิงเกษตร

Abstract

The potential development of agricultural tourism in Baan Bua Khun Jong village, Buachet district, Surin. In this study, several topics will be focused on Firstly, research the context of the local environment and the potential for agriculture tourism's attractions. Secondly, to evaluate and promote the community's agricultural tourism potential. Lastly, "mix method research" was studies and conducted to examine the potential of tourism development and community agriculture by using quantitative research method techniques to collect the data such as surveys, interviews forms and small group discussions with local residents or leader who are actively involved in the operation of agriculture's tourism. According to the research, it was found that Baan Bua Khun Jong is a community that grows organic vegetables. Beside this, people in the community work together to manage organic vegetable plots, including farmer's orchards and neighbourhoods in the area. In addition, the results of the assessment by five factors of the potential of agricultural tourism sites It was discovered that the potential of agricultural tourism, tourism attractions and tourism activities the accessibility of tour leaders access to tourist attractions of amenities, all of which are listed above are extremely potential as respectively.

The three following guidelines apply to the development of agricultural tourism potential at Baan Bua Khun Jong, Bua Chet Subdistrict, Buachet District, Surin. First, it aims to promote agricultural tourism by dividing it into a group of activities as a base activities. For example: base of operations for cultivating crops, local herbs and organic fruit, observe activity's base and the base of cooking activities from local ingredients and bring tourism activities to develop into a tourism programme that response tourist demands. Second, in order to maximize and enhance community's potential to have appropriate knowledge and competence in the management of agriculture's tourism activities. Third, pilot by getting involved in community engagement and network partnerships. in order to further enhance agriculture's tourism that ultimately benefits the community's individuals.

Keywords : Potential development, Potential of tourism, Agricultural Tourism

บทนำ (Introduction)

ประเทศไทยนับตั้งแต่เผชิญกับวิกฤติการแพร่ระบาดของเชื้อโควิด-19 ที่ส่งผลกระทบต่อระบบเศรษฐกิจไทยเป็นวงกว้างในช่วงปีพ.ศ. 2563 รุนแรงที่สุดในรอบ 23 ปี นับตั้งแต่วิกฤติเศรษฐกิจในปีพ.ศ. 2540 ที่ผ่านมา (Capital administration and management agency for enhancing the country's competitiveness, 2021 : 2) โดยเฉพาะอย่างยิ่งภาคอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวที่เป็นหนึ่งในปัจจัยสำคัญในการเติบโตทางเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ ส่งผลให้จำนวนนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติลดลงอย่างเห็นได้ชัด รัฐบาลได้เล็งเห็นถึงปัญหาจึงออกมาตรการต่างๆ เพื่อกระตุ้นการท่องเที่ยวภายในประเทศเพื่อฟื้นฟูเศรษฐกิจและสังคมอย่างต่อเนื่อง

การท่องเที่ยวเชิงเกษตรเป็นหนึ่งในระบบนิเวศการท่องเที่ยวที่สามารถกระตุ้นและกระจายรายได้จากการท่องเที่ยวไปสู่ชุมชนได้โดยตรงและเป็นเครื่องมือที่สำคัญในการขับเคลื่อนชุมชน โดยผ่านวิถีชีวิตและภูมิปัญญาของคนในชุมชนที่จะช่วยสร้างคุณค่าของผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวเชิงเกษตรให้กับนักท่องเที่ยวได้ ซึ่งเป็นไปตามแผนพัฒนาจังหวัดสุรินทร์ 5 ปี พ.ศ. 2561-2565 ที่มีเป้าหมายการพัฒนาจังหวัดสุรินทร์ให้เป็น “เมืองเกษตรอินทรีย์ ศูนย์เศรษฐกิจชายแดน ท่องเที่ยววิถีชุมชน ประชาชนมีคุณภาพชีวิตที่ดี” โดยจังหวัดสุรินทร์ ได้กำหนดแนวทางในการขับเคลื่อน

ภายใต้โครงการ “สุรินทร์รุ่งเรือง สู่เมืองเกษตรอินทรีย์” เป็นการส่งเสริมและสนับสนุนให้เกษตรกรมุ่งสู่การผลิตผลิตภัณฑ์การเกษตรอินทรีย์เพื่อสร้างรายได้ยกระดับฐานเศรษฐกิจครัวเรือน และคุณภาพชีวิตเกษตรกรและประชาชนในพื้นที่ให้ดียิ่งขึ้น (Public Relations Department news agency, 2021)

บ้านบัวขุนจง ตำบลบัวเขต อำเภอบัวเขต จังหวัดสุรินทร์ เป็นชุมชนที่มีกลุ่มเกษตรกรที่มีกระบวนการผลิตเกษตรอินทรีย์เป็นต้นแบบของอำเภอบัวเขต จังหวัดสุรินทร์ และมีศักยภาพด้านการท่องเที่ยวเชิงเกษตรที่สามารถเป็นแหล่งเรียนรู้และแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรให้กับนักท่องเที่ยวได้ เพื่อถ่ายทอดองค์ความรู้และแลกเปลี่ยนการเรียนรู้ด้านวิถีเกษตรกรรมจากชุมชนไปสู่นักท่องเที่ยว ให้นักท่องเที่ยวได้รับประสบการณ์ใหม่ผ่านการท่องเที่ยวเชิงเกษตรที่ตรงตามกระแสดความต้องการของตลาดการท่องเที่ยวยุคใหม่ จึงเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรที่สามารถดึงดูดนักท่องเที่ยวได้ โดยเฉพาะกลุ่มนักท่องเที่ยวที่ต้องการผลผลิตทางการเกษตรอินทรีย์เพื่อการเรียนรู้กระบวนการทำเกษตรอินทรีย์และกลุ่มนักท่องเที่ยวที่รักสุขภาพ ดังนั้น เพื่อเป็นการพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวเชิงเกษตรของชุมชนบ้านบัวขุนจง ตำบลบัวเขต อำเภอบัวเขต จังหวัดสุรินทร์ ให้ชุมชนมีความพร้อมในการรองรับนักท่องเที่ยวและให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรที่น่าสนใจของนักท่องเที่ยวเพิ่มมากขึ้น ผู้วิจัยได้เล็งเห็นถึงความสำคัญในประเด็นดังกล่าว จึงทำการศึกษาการพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวเชิงเกษตร บ้านบัวขุนจง ตำบลบัวเขต อำเภอบัวเขต จังหวัดสุรินทร์ เพื่อพัฒนาศักยภาพด้านการท่องเที่ยวเชิงเกษตรของชุมชนให้เกิดความยั่งยืนต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย (Research Objectives)

1. เพื่อศึกษาบริบทชุมชนและศักยภาพการท่องเที่ยวเชิงเกษตรของชุมชน บ้านบัวขุนจง อำเภอบัวเขต จังหวัดสุรินทร์
2. เพื่อประเมินศักยภาพเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงเกษตรของชุมชน บ้านบัวขุนจง อำเภอบัวเขต จังหวัดสุรินทร์
3. เพื่อศึกษาการพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวเชิงเกษตรของชุมชน บ้านบัวขุนจง ตำบลบัวเขต อำเภอบัวเขต จังหวัดสุรินทร์

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

การศึกษานี้ใช้วิธีการวิจัยแบบการวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed Methods Research) คือ ใช้วิจัยเชิงปริมาณ ทำการเก็บข้อมูลด้วยการใช้แบบสอบถาม และวิจัยเชิงคุณภาพทำการเก็บ

ข้อมูลด้วยการสำรวจ แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างและการประชุมกลุ่มย่อย โดยเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวเชิงเกษตร ใช้การสุ่มกลุ่มตัวอย่างโดยไม่อาศัยหลักความน่าจะเป็น โดยเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง กำหนดกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้นำชุมชน และคนในชุมชนที่มีส่วนได้ส่วนเสียจากการท่องเที่ยวเชิงเกษตร จำนวน 20 คน วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

ผลการวิจัย (Research Results)

ผลการวิจัยนี้ได้ศึกษาการพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวเชิงเกษตร บ้านบัวขุนจง ตำบลบัวเขต อำเภอบัวเขต จังหวัดสุรินทร์ เพื่อเตรียมความพร้อมและส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงเกษตรของชุมชนให้สามารถดึงดูดนักท่องเที่ยวได้เพิ่มมากยิ่งขึ้น สามารถสรุปผลวิจัยได้ ดังต่อไปนี้

ตอนที่ 1 ศึกษาบริบทชุมชนและศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรของชุมชน บ้านบัวขุนจง ตำบลบัวเขต อำเภอบัวเขต จังหวัดสุรินทร์

บริบทชุมชนบ้านบัวขุนจง ตำบลบัวเขต อำเภอบัวเขต จังหวัดสุรินทร์ เป็นชุมชนที่มีจำนวนสมาชิกรวม 265 หลังคาเรือน คนในชุมชนส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรมและมีรูปแบบการทำเกษตรอินทรีย์แบบผสมผสานที่ได้รับการพัฒนาและส่งเสริมจากหน่วยงานภาครัฐของจังหวัดสุรินทร์ให้เป็นชุมชนต้นแบบที่มีการทำเกษตรอินทรีย์อย่างครบวงจร มีกระบวนการทำเกษตรอินทรีย์ตั้งแต่ต้นน้ำ กลางน้ำ และปลายน้ำ และมีผลผลิตจากการทำเกษตรอินทรีย์ที่เป็นพืชผักสวนครัว สมุนไพร และผลไม้ตามฤดูกาลจำนวนมาก เช่น ทุเรียน ลำไย ลิ้นจี่ กลั้วหอมคาเวนดิช ใบบัวบก มะเขือ หน่อไม้ ผักบุ้ง และมะนาว เป็นต้น จากการสำรวจแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรในชุมชน ชุมชนมีรากฐานทรัพยากรการท่องเที่ยวที่สำคัญและมีศักยภาพด้านการท่องเที่ยวเชิงเกษตรตามศักยภาพทั้ง 5 ด้าน ดังนี้ 1) ด้านการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว (Accessibility) เส้นทางคมนาคมสามารถเข้าถึงชุมชนได้ง่ายสะดวก เส้นทางไม่ซับซ้อน มีถนนลาดยางและถนนคอนกรีตตลอดเส้นทาง มีการระบุตำแหน่งเส้นทาง GPS ที่ถูกต้อง นักท่องเที่ยวสามารถเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวได้ด้วยรถยนต์ส่วนตัว มีป้ายบอกทางที่ชัดเจนและถูกต้อง 2) ด้านสิ่งดึงดูดใจทางการท่องเที่ยว (Attraction) ชุมชนมีทรัพยากรการท่องเที่ยวและกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงเกษตรภายในชุมชนที่หลากหลาย คนในชุมชนให้ความร่วมมือในฐานะการเป็นเจ้าบ้านที่ดีและรวมตัวกันพร้อมที่จะนำพื้นที่เกษตรกรรมของตนให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวและแหล่งเรียนรู้ เพื่อให้ นักท่องเที่ยวได้ทำกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงเกษตรอย่างครบวงจร 3) ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก (Amenities) ชุมชนมีระบบสาธารณูปโภคที่ดี

มีลานจอดรถบัสและรถยนต์ส่วนตัว มีบริการนำเที่ยวจากเจ้าของพื้นที่ในแต่ละฐานกิจกรรมท่องเที่ยว มีศูนย์บริการข้อมูลการท่องเที่ยวเชิงเกษตรให้กับนักท่องเที่ยว มีร้านจำหน่ายสินค้าทางการเกษตร และมีห้องน้ำสาธารณะที่สะอาดและเพียงพอ 4) ด้านกิจกรรม (Activities) ชุมชนมีกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงเกษตร คือ การเที่ยวชมสวนผัก ผลไม้ และสมุนไพร การซื้อสินค้าทางการเกษตรอินทรีย์ การให้ความรู้เกี่ยวกับการเกษตรอินทรีย์ และมีการแปรรูปผลผลิตทางการเกษตรอินทรีย์ 5) ด้านศักยภาพผู้นำเที่ยว ชุมชนมีผู้นำเที่ยวที่เป็นเจ้าของพื้นที่ มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการทำเกษตรอินทรีย์เป็นอย่างดี มีทักษะและมีความสามารถในการเล่าเรื่อง เพื่อดำเนินการถ่ายทอดวิถีชีวิตการทำเกษตรอินทรีย์ให้กับนักท่องเที่ยวได้ แต่ผู้นำเที่ยวยังขาดองค์ความรู้ในการบริหารและการจัดการกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงเกษตร

ภาพที่ 1 กิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงเกษตร

ตอนที่ 2 ข้อมูลประเมินศักยภาพเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงเกษตรของชุมชน บ้านบัวขุน
จาง ตำบลบัวเขต อำเภอบัวเขต จังหวัดสุรินทร์

จากการเก็บข้อมูล ผู้ตอบแบบสอบถามมีทั้งหมด 20 ราย ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 15 ราย (คิดเป็นร้อยละ 75.0) และเพศชาย จำนวน 5 ราย (คิดเป็นร้อยละ 25.0) มีอายุ 61 ปีขึ้นไป จำนวน 10 ราย (คิดเป็นร้อยละ 50.0) รองลงมาได้แก่ ระหว่าง 51-60 ปี จำนวน 9 ราย (คิดเป็นร้อยละ 45.0) และระหว่าง 41-50 ปี จำนวน 1 ราย (คิดเป็นร้อยละ 5.0) สำเร็จการศึกษาระดับประถมศึกษา จำนวน 18 ราย (คิดเป็นร้อยละ 90.0) ไม่ได้ศึกษา และสำเร็จการศึกษาระดับ

มัธยมศึกษาตอนปลาย จำนวน อย่างละ 1 คน (คิดเป็นร้อยละ 5.0) ซึ่งมีอาชีพเกษตรกรรวม จำนวน 17 ราย (คิดเป็นร้อยละ 85.0) รองลงมาได้แก่ ค้าขาย จำนวน 2 ราย (คิดเป็นร้อยละ 10.0) และ รับจ้าง จำนวน 1 ราย (คิดเป็นร้อยละ 5.0) ตามลำดับ และมีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนต่ำกว่า 5,000 บาท จำนวน 13 ราย (คิดเป็นร้อยละ 65.0) รองลงมาได้แก่ ระหว่าง 5,000-10,000 บาท จำนวน 6 ราย (คิดเป็นร้อยละ 30.0) และ ระหว่าง 10,000-15,000 บาท จำนวน 1 ราย (คิดเป็นร้อยละ 5.0) ตามลำดับ

ซึ่งจากการประเมินศักยภาพเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงเกษตรของชุมชน บ้านบัวขุนจง ตำบลบัวเขต อำเภอบัวเขต จังหวัดสุรินทร์ โดยพิจารณาตามศักยภาพทั้ง 5 ด้าน ได้แก่ ด้านการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว ด้านสิ่งดึงดูดใจทางการท่องเที่ยว ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก ด้านกิจกรรมการท่องเที่ยว และด้านศักยภาพผู้นำเที่ยว พบว่า โดยภาพรวมมีระดับศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.80 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับมากที่สุดเช่นกัน โดยเห็นว่าด้านที่มีศักยภาพมากที่สุด คือ ด้านสิ่งดึงดูดใจทางการท่องเที่ยว และด้านกิจกรรมการท่องเที่ยว มีค่าเฉลี่ยระดับ 4.95 รองลงมาได้แก่ ด้านศักยภาพผู้นำเที่ยว มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.93 ด้านการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.63 และด้านสุดท้ายคือ ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.56 ตามลำดับ ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร บ้านบัวขุนจง ในภาพรวม

ศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร	ระดับศักยภาพ		
	ค่าเฉลี่ย	S.D.	แปลผล
1. ด้านการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว (Accessibility)	4.63	.546	มากที่สุด
2. ด้านสิ่งดึงดูดใจทางการท่องเที่ยว (Attraction)	4.95	.223	มากที่สุด
3. ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก (Amenities)	4.56	.291	มากที่สุด
4. ด้านกิจกรรมการท่องเที่ยว (Activities)	4.95	.223	มากที่สุด
5. ด้านศักยภาพผู้นำเที่ยว	4.93	.227	มากที่สุด
รวม	4.80	.223	มากที่สุด

นอกจากนี้หากพิจารณาในรายด้าน พบว่า ด้านการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.63 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อเรียงลำดับจากมากไปหาน้อยดังนี้ มีการระบุตำแหน่งเส้นทาง GPS มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.90 รองลงมาได้แก่ มีสภาพถนนสามารถเข้าถึง

ได้ง่าย ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.75 มีรถประจำทางบริการให้นักท่องเที่ยว ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.60 และมีป้ายบอกทางชัดเจน เข้าใจง่าย ถูกต้อง ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.30 ตามลำดับ เนื่องจากชุมชนได้มีการระบุตำแหน่งเส้นทาง GPS ในการเข้าถึงได้อย่างชัดเจน มีการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวที่สะดวกด้วยสภาพถนนลาดยางและคอนกรีตตลอดเส้นทาง และมีรถประจำทางให้บริการกับนักท่องเที่ยว แต่ในทางกลับกัน พบว่า ยังขาดในเรื่องป้ายบอกทางที่ชัดเจน เข้าใจง่าย และถูกต้องเพื่อไม่ให้นักท่องเที่ยวเกิดความสับสนหรือหลงทางในการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรบ้านบัวขุนจง ดังแสดงในตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรด้านการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว

ด้านการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว	ระดับศักยภาพ		
	ค่าเฉลี่ย	S.D.	แปลผล
1. มีป้ายบอกทางชัดเจน เข้าใจง่าย ถูกต้อง	4.30	1.174	มาก
2. มีรถประจำทางบริการให้นักท่องเที่ยว	4.60	.940	มากที่สุด
3. มีสภาพถนนสามารถเข้าถึงได้ง่าย	4.75	.910	มากที่สุด
4. มีการระบุตำแหน่งเส้นทาง GPS	4.90	.308	มากที่สุด
รวม	4.63	.546	มากที่สุด

สำหรับด้านด้านสิ่งดึงดูดใจทางการท่องเที่ยว พบว่า ภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.95 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า มีความคิดเห็นเกี่ยวกับศักยภาพด้านสิ่งดึงดูดใจทางการท่องเที่ยวเท่ากันทุกข้อ และอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.95 เช่นกัน เนื่องจากศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรด้านสิ่งดึงดูดใจทางการท่องเที่ยว ซึ่งภายในชุมชนมีทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงเกษตรที่หลากหลาย มีความอุดมสมบูรณ์ของธรรมชาติทำให้มีผลผลิตทางการเกษตรตามฤดูเป็นจำนวนมาก มีกิจกรรมท่องเที่ยวเชิงเกษตรที่เป็นแหล่งเรียนรู้ให้นักท่องเที่ยวได้ อีกทั้งชุมชนมีเอกลักษณ์แบบวิถีชุมชนเกษตรที่มีเชี่ยวชาญด้านการทำเกษตรอินทรีย์ ถือได้ว่าเป็นจุดเด่นทางการท่องเที่ยวเชิงเกษตรของชุมชน พร้อมทั้งชุมชนมีสื่อสารและมีการประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวเชิงเกษตรที่ให้นักท่องเที่ยวเกิดความสนใจและดึงดูดนักท่องเที่ยวได้ ดังแสดงตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร
ด้านสิ่งดึงดูดใจทางการท่องเที่ยว

ด้านแหล่งท่องเที่ยว	ระดับศักยภาพ		
	ค่าเฉลี่ย	S.D.	แปลผล
1. มีทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงเกษตรที่หลากหลาย	4.95	.224	มากที่สุด
2. มีความเป็นเอกลักษณ์แบบวิถีชุมชนเกษตร	4.95	.224	มากที่สุด
3. มีความสมบูรณ์ของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร	4.95	.224	มากที่สุด
4. มีกิจกรรมท่องเที่ยวเชิงเกษตรที่หลากหลาย	4.95	.224	มากที่สุด
5. มีสื่อประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวเชิงเกษตร	4.95	.224	มากที่สุด
รวม	4.95	.223	มากที่สุด

สำหรับด้านสิ่งอำนวยความสะดวก พบว่า ภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.56 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า มีความคิดเห็นเกี่ยวกับศักยภาพด้านสิ่งอำนวยความสะดวกเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ดังนี้ มีความพร้อมของระบบสาธารณูปโภค ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.90 รองลงมาได้แก่ มีศูนย์บริการข้อมูลการท่องเที่ยวเชิงเกษตรให้กับนักท่องเที่ยว ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.85 มีร้านจำหน่ายสินค้าทางเกษตร ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.80 และมีห้องน้ำสาธารณะที่สะอาดและเพียงพอ ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.70 ตามลำดับ เนื่องจากสิ่งอำนวยความสะดวกของชุมชนมีความพร้อมของระบบสาธารณูปโภคที่เพียงพอต่อความต้องการให้กับนักท่องเที่ยว มีศูนย์บริการข้อมูลการท่องเที่ยวเชิงเกษตรให้กับนักท่องเที่ยว และมีร้านจำหน่ายสินค้าทางเกษตรของชุมชนเพื่อให้นักท่องเที่ยวได้เลือกซื้อผลผลิตทางการเกษตรจากชุมชน แต่กลับพบว่า ภายในชุมชนยังควรมีห้องน้ำสาธารณะที่สะอาดอย่างสม่ำเสมอและเพียงพอต่อความต้องการเพื่อให้มีห้องน้ำสาธารณะที่สามารถพร้อมใช้งานและให้บริการกับนักท่องเที่ยวได้ตลอดเวลา ดังแสดงตารางที่ 4

ตารางที่ 4 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร
ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก

ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก	ระดับศักยภาพ		
	ค่าเฉลี่ย	S.D.	แปลผล
1. มีความพร้อมของระบบสาธารณูปโภค	4.90	.308	มากที่สุด
2. มีศูนย์บริการข้อมูลการท่องเที่ยวเชิงเกษตรให้กับ นักท่องเที่ยว	4.85	.489	มากที่สุด
3. มีห้องน้ำสาธารณะที่สะอาดและเพียงพอ	3.70	.865	มาก
4. มีร้านจำหน่ายสินค้าทางเกษตร	4.80	.523	มากที่สุด
รวม	4.56	.291	มากที่สุด

สำหรับด้านกิจกรรมการท่องเที่ยว พบว่า ภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.95 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า มีความคิดเห็นเกี่ยวกับศักยภาพด้านกิจกรรมระดับมากที่สุดทุกข้อ และมีค่าเท่ากันทุกข้อ ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.95 เนื่องจากชุมชนมีการรวมกลุ่มและแบ่งกลุ่มตามความเชี่ยวชาญในการสร้างกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงเกษตรให้กับนักท่องเที่ยวตามที่ตนเองถนัด ซึ่งใช้กระบวนการมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงเกษตรกับนักท่องเที่ยว โดยการให้นักท่องเที่ยวเที่ยวชมผลิตภัณฑ์ทางการเกษตร เช่น สวนผลไม้ สวนสมุนไพร และสวนผักที่เป็นเกษตรอินทรีย์ของชุมชน นอกจากนั้นชุมชนยังมีการแสดงและสาธิตให้ความรู้เกี่ยวกับการเกษตร ตั้งแต่กระบวนการเพาะปลูกที่ถูกต้องตลอดจนการแปรรูปผลิตผลทางการเกษตร เพื่อให้ นักท่องเที่ยวสามารถเลือกซื้อสินค้าทางการเกษตรของชุมชนตามความต้องการได้ ดังแสดงตารางที่ 5

ตารางที่ 5 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร
ด้านกิจกรรมการท่องเที่ยว

ด้านกิจกรรม	ระดับศักยภาพ		
	ค่าเฉลี่ย	S.D.	แปลผล
1. มีการเที่ยวชมสวนผลไม้/สวนสมุนไพร/สวนผัก	4.95	.224	มากที่สุด
2. มีการซื้อสินค้าทางการเกษตร	4.95	.224	มากที่สุด
3. มีการแสดงและสาธิตให้ความรู้เกี่ยวกับการเกษตร	4.95	.224	มากที่สุด
4. มีการแปรรูปผลิตผลทางการเกษตร	4.95	.224	มากที่สุด
รวม	4.95	.223	มากที่สุด

สำหรับด้านศักยภาพผู้นำเที่ยว พบว่า ภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.93 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุดทุกข้อ เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ดังนี้ มีทักษะความสามารถในการนำเที่ยวเชิงเกษตร มีทักษะการเล่าเรื่องและการถ่ายทอดเรื่องเล่าท้องถิ่น มีทักษะในการให้บริการท่องเที่ยว ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.95 และ มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงเกษตร ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.90 ตามลำดับ เนื่องจากคนในชุมชนมีองค์ความรู้ที่เกิดจากการลงมือปฏิบัติทำการเกษตรจนเป็นวิถีชีวิตของชุมชน ทำให้ชุมชนเป็นผู้นำเที่ยวที่มีความรู้ความเข้าใจสามารถการเล่าเรื่องและถ่ายทอดเรื่องเล่าท้องถิ่น (Storytelling) ได้อย่างเป็นธรรมชาติ มีทักษะความสามารถในการนำเที่ยวเชิงเกษตร และมีทักษะในการให้บริการการท่องเที่ยวเชิงเกษตรเป็นอย่างดี เพื่อรองรับนักท่องเที่ยวที่ต้องการเรียนรู้การทำเกษตรอินทรีย์ และทำกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงเกษตรได้อย่างมีประสิทธิภาพ ดังแสดงตารางที่ 6

ตารางที่ 6 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร
ด้านศักยภาพผู้นำเที่ยว

ด้านศักยภาพผู้นำเที่ยว	ระดับศักยภาพ		
	ค่าเฉลี่ย	S.D.	แปลผล
1. มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงเกษตร	4.90	.308	มากที่สุด
2. มีทักษะความสามารถในการนำเที่ยวเชิงเกษตร	4.95	.224	มากที่สุด
3. มีทักษะการเล่าเรื่องและการถ่ายทอดเรื่องเล่าท้องถิ่น	4.95	.224	มากที่สุด
4. มีทักษะในการให้บริการการท่องเที่ยวเชิงเกษตร	4.95	.224	มากที่สุด
รวม	4.93	.227	มากที่สุด

ตอนที่ 3 การพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวเชิงเกษตรของชุมชน บ้านบัวขุนจง ตำบลบัวเขต อำเภอบัวเขต จังหวัดสุรินทร์ จากการประชุมระดมความคิดเห็นและกำหนดแนวทางการพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวเชิงเกษตรชุมชนได้มีการพัฒนาศักยภาพการจัดการการท่องเที่ยวเชิงเกษตร ดังนี้

1. การพัฒนาการจัดการกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงเกษตร บ้านบัวขุนจง ตำบลบัวเขต อำเภอบัวเขต จังหวัดสุรินทร์ พบว่า บ้านบัวขุนจง เป็นชุมชนที่มีจุดแข็งด้านการทำเกษตรอินทรีย์แบบครบวงจร คนในชุมชนมีความรู้และมีความเชี่ยวชาญด้านการทำเกษตรอินทรีย์โดยเฉพาะพืชเศรษฐกิจทั้งด้านการปลูก การดูแลรักษา การกำจัดศัตรูพืช และการเก็บเกี่ยวผลผลิต ชุมชนได้นำ

กระบวนการของการทำเกษตรอินทรีย์ดังกล่าวมาพัฒนาให้เป็นฐานกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงเกษตร และแหล่งเรียนรู้การท่องเที่ยวเชิงเกษตรภายในชุมชน ได้แก่ ฐานกิจกรรมการปลูกพืชเศรษฐกิจและสมุนไพรท้องถิ่น ฐานกิจกรรมการชมสวนผลไม้อินทรีย์ และฐานกิจกรรมการทำอาหารจากวัตถุดิบท้องถิ่น ทำให้ชุมชนมีแหล่งท่องเที่ยวและกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงเกษตรที่สามารถดึงดูดนักท่องเที่ยวได้มากยิ่งขึ้น

2. การพัฒนาการจัดการวางแผนกิจกรรมท่องเที่ยวเชิงเกษตร บ้านบัวขุนจง ตำบลบัวเขต อำเภอบัวเขต จังหวัดสุรินทร์ พบว่า เมื่อชุมชนมีแหล่งท่องเที่ยวและกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงเกษตรอย่างเป็นรูปธรรมที่สามารถให้นักท่องเที่ยวมีส่วนร่วมร่วมกับคนในชุมชนได้ ชุมชนได้นำกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงเกษตรดังกล่าวจัดทำเป็นโปรแกรมการท่องเที่ยวเชิงเกษตรแบบกลุ่มหรือแบบส่วนตัวและแบบครึ่งวันหรือเต็มวัน เพื่อตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยวในการร่วมทำกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงเกษตรกับชุมชน และเพื่อเป็นทางเลือกให้กับนักท่องเที่ยวที่ชื่นชอบการทำกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงเกษตรตามความเหมาะสมของเวลาและงบประมาณของนักท่องเที่ยวได้

3. การพัฒนาศักยภาพของคนในชุมชน บ้านบัวขุนจง ตำบลบัวเขต อำเภอบัวเขต จังหวัดสุรินทร์ พบว่า ผู้นำชุมชนและคนในชุมชนมีความเข้มแข็ง มีความสามัคคี มีความสนใจและให้ความร่วมมือในการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงเกษตรภายในชุมชนเป็นอย่างดี แต่ชุมชนยังขาดองค์ความรู้และทักษะในด้านการบริหารและการจัดการกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงเกษตร ได้แก่ การเป็นนักร้องเรื่องชุมชน การเป็นมัคคุเทศก์ชุมชน การคำนวณต้นทุน การกำหนดราคาโปรแกรมการท่องเที่ยวเชิงเกษตร และการตั้งราคาผลิตภัณฑ์การเกษตรอินทรีย์ ชุมชนได้รับการพัฒนาองค์ความรู้และทักษะดังกล่าว รวมทั้งต้องมีการนำแนวคิดการมีส่วนร่วมในการจัดการท่องเที่ยวซึ่งเป็นหลักการพื้นฐานของการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชนมาใช้ในการบริหารจัดการการท่องเที่ยว เพื่อเตรียมความพร้อมของชุมชนให้สามารถรองรับนักท่องเที่ยวได้อย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

การพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวเชิงเกษตร บ้านบัวขุนจง ตำบลบัวเขต อำเภอบัวเขต จังหวัดสุรินทร์ ตามศักยภาพทั้ง 5 ด้าน มีค่าเฉลี่ยโดยรวมอยู่ที่ระดับมากที่สุด เนื่องจากชุมชนมีความโดดเด่นในการทำเกษตรอินทรีย์ บ้านบัวขุนจงจึงควรพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวเชิงเกษตรจากฐานทรัพยากรชุมชน โดยพัฒนากิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงเกษตรจากกิจกรรมการปลูกพืชผักอินทรีย์และกิจกรรมการเกษตรที่มีอยู่ในชุมชน เพราะการพัฒนาการท่องเที่ยวจากฐานทรัพยากรในชุมชน จะทำให้การท่องเที่ยวเกิดความยั่งยืน สอดคล้องกับ Mhodmonthil (2019) พบว่า การจัดกิจกรรมท่องเที่ยวโดยอาศัยฐานทรัพยากรชุมชนจะทำให้กิจกรรมการท่องเที่ยวเป็นอาชีพเสริมที่เข้า

มาสนับสนุนอาชีพหลักหรือวิถีดั้งเดิมของชุมชนโดยไม่เป็นการทำลายวิถีเดิมหรือทรัพยากรของชุมชนที่มีอยู่เดิม นอกจากนี้ การที่สมาชิกชุมชนบ้านบัวขุนจง ให้ความร่วมมือเป็นอย่างดีในการทำกิจกรรมต่าง ๆ ในชุมชน ซึ่งปัจจัยด้านความร่วมมือถือเป็นปัจจัยสำคัญที่จะส่งผลต่อความสำเร็จของการจัดการท่องเที่ยว ดังนั้น จะต้องให้ความสำคัญกับการส่งเสริมการมีส่วนร่วมโดยการให้ความรู้เกี่ยวกับการจัดการท่องเที่ยวเชิงเกษตรและให้ชุมชนเข้ามีส่วนร่วมในทุกกระบวนการตั้งแต่การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ การมีส่วนร่วมในขั้นปฏิบัติ การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ และการมีส่วนร่วมในการประเมินผล (Andrew, 1980) ทั้งนี้ Somsila and Kaewnuch (2018) พบว่าการจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชนจะต้องส่งเสริมให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการชุมชน จัดการสิ่งแวดล้อม จัดการนักท่องเที่ยว จัดการสิ่งอำนวยความสะดวกและจัดการทรัพยากรบุคคล ซึ่งจะทำให้ชุมชนมีความพร้อมในการรองรับและอำนวยความสะดวกให้กับนักท่องเที่ยวในแต่ละด้าน ซึ่งทั้งหมดทุกด้านจะทำให้เกิดมีนักท่องเที่ยวใหม่ๆ และกลับมาท่องเที่ยวซ้ำ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัย Tongla and Burakachonkun (2022) ได้กล่าวว่า องค์ประกอบของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรนั้นล้วนสำคัญในการดำเนินการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวในทุกด้านเพื่อสร้างความประทับใจให้กับนักท่องเที่ยวและการรักษาทรัพยากรทางการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน และการประเมินศักยภาพการท่องเที่ยวเชิงเกษตรเป็นสิ่งสำคัญเพื่อที่จะทำให้คนในชุมชนสามารถทราบถึงศักยภาพของชุมชนตนเองและสามารถวางแผนการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวได้อย่างตรงจุดและเห็นถึงความสำคัญของการพัฒนาและรักษาแหล่งท่องเที่ยวของชุมชนต่อไป ซึ่งจะเห็นได้ว่าศักยภาพของคนในชุมชนเป็นส่วนหนึ่งในการพัฒนาศักยภาพของชุมชนต่อการจัดการท่องเที่ยวเชิงเกษตร สอดคล้องกับงานวิจัย Chirinang (2020) พบว่า การพัฒนาการท่องเที่ยวชุมชนนั้นต้องมีการพัฒนาบุคลากร โดยเฉพาะด้านการบริการเพื่อให้สามารถอำนวยความสะดวกและตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยวได้ โดยจะต้องมีการอบรมให้ความรู้เรื่องความปลอดภัย ด้านการท่องเที่ยวและฝึกปฏิบัติอบรมให้เป็นมัคคุเทศก์ท้องถิ่นเพื่อสร้างและพัฒนาบุคลากรและผู้ที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวในชุมชนให้สามารถรองรับนักท่องเที่ยวได้อย่างมีประสิทธิภาพ ที่สามารถนำไปสู่การพัฒนาศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรด้านกิจกรรมการท่องเที่ยวต่างๆโดยคนในชุมชนได้ ถึงแม้ว่าศักยภาพด้านกิจกรรมการท่องเที่ยวของชุมชนบ้านบัวขุนจงมีผลการวิเคราะห์ในระดับมากที่สุด แต่อย่างไรก็ตาม จากการวิจัยพบว่า ชุมชนยังมีข้อจำกัดเรื่องผลิตภัณฑ์สินค้าที่ระลึกที่จะจำหน่ายให้กับนักท่องเที่ยว เนื่องจากผลิตภัณฑ์ที่ชุมชนมีคือผลิตภัณฑ์ทางการเกษตรที่เป็นสินค้าสด สินค้าส่วนใหญ่ยังไม่ผ่านกระบวนการแปรรูปผลิตภัณฑ์ ทำให้มีข้อจำกัดในเรื่องอายุการจัดเก็บ เป็นผลิตภัณฑ์ที่มีมูลค่าน้อยไม่ดึงดูดใจนักท่องเที่ยว และทำให้ชุมชนขาดโอกาสในการได้รายได้จากการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยว โดยการผลิตสินค้าที่ระลึกจะต้องเน้นตอบสนองความต้องการของลูกค้า สอดคล้องกับ Kongtanajaruanun and Pongsiwat (2011) พบว่า สินค้าที่ระลึกทางการท่องเที่ยวจะต้องคำนึงถึงความนิยม การผลิตตามคำแนะนำของลูกค้าและจากหน่วยงานราชการ โดยคำนึงถึง

คุณภาพของสินค้าเอกลักษณ์ท้องถิ่นและการออกแบบ โดย Swanson and Horridge (2006) พบว่า นักท่องเที่ยวนิยมเลือกซื้อสินค้าที่ระลึกท้องถิ่นประเภทผลิตภัณฑ์ที่เกี่ยวข้องกับอาหาร แต่ Khemthong (2022) พบว่า สินค้าที่ระลึกควรเน้นความเป็นเอกลักษณ์ ผลิตภัณฑ์ที่หาได้ภายในท้องถิ่น เพราะเป็นการช่วยเพิ่มมูลค่าของวัตถุดิบในท้องถิ่นและผลิตภัณฑ์หัตถกรรมพื้นเมืองให้มีมูลค่าสูงขึ้น

องค์ความรู้ใหม่ (Originality and Bobby of Knowledge)

การพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวเชิงเกษตรบ้านบัวขุนจง ตำบลบัวเขต อำเภอบัวเขต จังหวัดสุรินทร์ เป็นการศึกษาบริบทชุมชนเพื่อประเมินและพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวเชิงเกษตรให้สามารถเป็นต้นแบบกับชุมชนบริเวณใกล้เคียงหรือชุมชนอื่นๆได้ โดยมีกระบวนการการจัดการการท่องเที่ยวเชิงเกษตรให้เป็นสถานที่ท่องเที่ยวที่สามารถทำกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงเกษตรกับนักท่องเที่ยวได้ ซึ่งเป็นการสร้างงาน สร้างรายได้ให้กับชุมชน เพื่อให้ชุมชนสามารถพึ่งพาตนเองได้อย่างยั่งยืน ดังนั้นองค์ความรู้ใหม่จากการวิเคราะห์และสำรวจพื้นที่ได้มีการพัฒนาและส่งเสริมกระบวนการต่างๆที่เป็นปัจจัยสำคัญต่อการพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวเชิงเกษตรอย่างยั่งยืนให้กับชุมชน ดังแสดงในภาพที่ 2

ภาพที่ 2 การพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวเชิงเกษตร บ้านบัวขุนจง ตำบลบัวเขต อำเภอบัวเขต จังหวัดสุรินทร์

การพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวเชิงเกษตร ควรพัฒนาจากฐานทรัพยากรเดิมที่มีอยู่ในชุมชน และควรเป็นทรัพยากรที่มีศักยภาพที่สามารถพัฒนาเป็นกิจกรรมการท่องเที่ยวได้ โดยพัฒนา

กิจกรรมท่องเที่ยวเชิงเกษตร ในรูปแบบของฐานท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ที่ให้นักท่องเที่ยวมีส่วนร่วม กับกิจกรรมการท่องเที่ยว ได้แก่ ฐานสวนผักอินทรีย์ ฐานสวนผลไม้ และฐานกิจกรรมท่องเที่ยวเชิงอาหาร และนำกิจกรรมการท่องเที่ยวดังกล่าวมาพัฒนาเป็นโปรแกรมการท่องเที่ยวที่ตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยว 2) เสริมศักยภาพของคนในชุมชนให้มีความรู้และทักษะในด้านการบริหารและการจัดการกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงเกษตร 3) สร้างการมีส่วนร่วมของคนในชุมชนและภาคีเครือข่าย เพื่อสร้างการท่องเที่ยวเป็นกิจกรรมที่มีศักยภาพในการสร้างรายได้เสริม เพื่อส่งเสริมเศรษฐกิจชุมชนให้เกิดการพัฒนาอย่างยั่งยืน

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

1. ข้อเสนอแนะการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 คนในชุมชนที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดการท่องเที่ยวเชิงเกษตร ควรได้รับการพัฒนาความรู้และทักษะในการจัดการท่องเที่ยวเชิงเกษตร เช่น ทักษะการเป็นนักเล่าเรื่อง ทักษะการให้บริการ และการรวมกลุ่ม เพื่อบริหารจัดการการท่องเที่ยว เป็นต้น

1.2 ชุมชนควรมีการจัดกิจกรรมทดลองท่องเที่ยวเชิงเกษตรเพื่อเป็นการฝึกทักษะของคนในชุมชนในการรับรองนักท่องเที่ยว และควรมีการเก็บข้อมูลความต้องการและความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวเพื่อใช้ในการพัฒนาการบริหารจัดการการท่องเที่ยวเชิงเกษตรของชุมชน

2. ข้อเสนอแนะการวิจัยครั้งต่อไป

สำหรับการวิจัยครั้งต่อไป ควรศึกษาวิจัยเกี่ยวกับด้านการส่งเสริมการตลาดการท่องเที่ยวเชิงเกษตรของชุมชน เพื่อให้กิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงเกษตรของชุมชนเป็นที่รู้จักและมีนักท่องเที่ยวเข้ามาเที่ยวเพิ่มมากขึ้น

เอกสารอ้างอิง (References)

- Andrews, K. R. (1980). *The Concept of Corporate Strategy*. Revised Edition, Illinois : Richard D. Irwin, Inc.
- Chirinang, P. (2020). *The Component of Readiness for the Innovative OTOP Community Tourism of the Mahasawat Canal Community, Nakhon Pathom Province*. *Local Administration Journal*. 13 : 47-62. [In Thai]

- Hommelthil, S. (2019). **Community-based tourism towards sustainability**. [Online]. Available from : https://www.gsbresearch.or.th/wpcontent/uploads/2019/10/GR_report_travel_detail.pdf. Retrieved November 3, 2022. [In Thai]
- Khemtong, S. (2022). **Souvenir business. Sukhothai Thammathirat Open University**. [Online]. Accessed from : https://www.smeleader.com/files/business_plan/business_plan_souvenir_shop03.pdf. Retrieved November 3, 2022. [In Thai]
- Kongtanajaruanun, R, and Pongsiwat, C. (2011). **People Participation in Development of Local Souvenirs for Sustainable Tourism in Chiang Mai**. Research Report. Chiang Mai : Maejo University. [In Thai]
- Somsila, K. and Kaewnuch, K. (2018). **Participative Factors Affecting Community Based Tourism Management : A Case Study of Kham Muang, Kalasin Province**. Journal of Dusit Thani College. 12 : 103-123. [In Thai]
- Swanson, K.K. and Horridge, P.E. (2006). **Travel motivations as souvenir purchase indicators**. Tourism Management. 27 : 671-683.
- Tongla, P. and Burakachonkun, N. (2022). **The Potential Development of Agro-tourism of Patthawi Community, Chanthaburi Province**. Journal of Graduate School Suan Dusit. 8(2) : 175-190. [In Thai]